

**แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมยุวภาษาเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและ
จิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**

**The Guidelines for Girl Scout Activity Administration Promoting
Public Consciousness at Ban Wiang Phan School under Chiang
Rai Primary Educational Service Area Office 3**

ณัฏฐิยา คำบุญเรือง¹

Natthiya Kamboonrueng¹

สุวดี อุปปินใจ²

Suwadee Ouppinjai²

ไพโรภ รัตนชูวงศ์³

Pairop Rattanachuwong³

วันที่รับบทความ: 29 ก.ค. 64

วันที่แก้ไขบทความ: 2 ม.ค. 65

วันที่ตอบรับ: 10 ม.ค. 65

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2563)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, (2020).

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, (Advisor)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, (Co Advisor)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าการบริหารงาน 4 ฝ่าย หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครู โรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ ตามกระบวนการ POLC สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วย วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น(PNI) และเนื้อหาสำคัญ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สภาพปัจจุบัน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นภาพรวมมีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านภาวะการเป็นผู้นำ

2. แนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอ 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำ และด้านการควบคุม

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ การบริหารกิจกรรมยุวกาชาด

Abstract

The objective of this study was to develop the guidelines for girl scout activity administration promoting Public Consciousness at Ban Wiang Phan School under Chiang Rai

Primary Educational Service Area Office 3. This qualitative study recruited 60 populations consisting of school director, vice directors, chiefs of 4 administrative divisions, chief of learner development activity, and teachers at Ban Wieng Phan School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The research instruments were questionnaire and interview following POLC framework. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, PNI and content analysis. The results showed that:

1. The current situation of girl scout activity administration promoting public consciousness at Ban Wiang Phan School, in overall, was rated at the high level while the desirable circumstance, in overall, was rated at the highest level. The PNI, in overall, indicated that leadership was rated the highest needs.

2. The guidelines for girl scout activity administration promoting public consciousness at Ban Wiang Phan School consisted of 4 aspects i.e. Planning, Organizing, Leading, and Controlling.

Keywords: Public Consciousness, Girl Scout Activity Administration

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในข้อ 5 คือ ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5) นอกจากนี้ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ในข้อที่ 8 จิตสาธารณะที่ต้องพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7) มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 45) มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้าน โดยเสนอเป็นแนวทาง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

กิจกรรมยุวภาคเป็นกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมไทย โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร เน้นทักษะ กระบวนการตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินปรับปรุงการทำงาน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมยุวภาค เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในระบบ หน่วย กลุ่ม หมู่ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักการกาชาด และยุวกาชาด การคุ้มครอง กฎหมาย มนุษยธรรม สิทธิมนุษยธรรม การช่วยเหลือ การรักษา สุขภาพ และสมรรถภาพที่ดี บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจ อันจะนำไปสู่สันติภาพ ก่อให้เกิดความสุขในการอยู่ร่วมกันทุกแห่งหน จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศเพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะเป็นผู้ที่มีความตระหนักในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมที่จะต้องตระหนักในสิทธิของตนไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น คนส่วนใหญ่ทั่วไปมักคิดวนต่อสู้อยู่เพื่อตนเอง ไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับส่วนรวมหรือสิ่งที่เป็นของส่วนรวม รู้จักแต่จะใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น

จิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน นับว่าเป็นประเด็นที่มีสำคัญต่อการดำรงอยู่ของสังคมภายใต้การเปลี่ยนแปลง (กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ, 2551: 15) เนื่องจากจิตสาธารณะและจิตอาสาเป็นความรับผิดชอบซึ่งเกิดขึ้นภายในของบุคคล คือ ความรู้สึกลึกซึ้งตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่อยู่ในจิตใจและส่งผลต่อการกระทำภายนอกของบุคคล การพัฒนา

ศักยภาพทุนมนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มคนในช่วงอายุที่กำลังเข้าสู่ช่วงวัยที่ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลจะเริ่มคงที่ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทบาทในการใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม รู้จักคิด มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามเหตุและผลอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหา สังคม ก้าวไปสู่การเป็นนักคิดหรือนักวางแผนที่มีทุนมนุษย์อย่างสมบูรณ์ทั้งความรู้และคุณธรรม จึงถือว่าเป็นภาระหน้าที่ (Function) ร่วมกันของสถาบันทางสังคมที่ใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะสถานศึกษาควรมีบทบาทสนับสนุนและสร้างบรรยากาศให้เกิดการรวมตัวกันทำประโยชน์ให้กับสังคม รู้จักวางแผน เข้าใจการจัดระบบ การคิด เข้าใจการวางแผน ตลอดจนสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เข้ากับสถานการณ์ได้มากยิ่งขึ้น (อริสา สุขสม, 2554: 20)

จากสภาพโรงเรียนบ้านเวียงพาน เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ส่งผลให้การใช้ชีวิต การใช้ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ผู้ปกครองเล็งเห็นความสำคัญของการส่งนักเรียนเข้ามาเรียนในประเทศไทยมากขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนนักเรียนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ ที่เรียนร่วมกับนักเรียนไทยมีเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านเวียงพาน, 2562: 10) ซึ่งความแตกต่างหลากหลาย ทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิต ส่งผลให้การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในด้านการมีจิตสาธารณะ และจิตอาสาค่อนข้างน้อย พบพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น การไม่เก็บกวาดขยะที่ตนเองเป็นผู้ทิ้ง ไม่ทำความสะอาดห้องเรียน ไม่ลบกระดานดำ ไม่ช่วยจัดโต๊ะ ไม่จัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยหากไม่ใช่เวรของตน (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านเวียงพาน, 2562 : 15) จากการประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรม युवावादและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านเวียงพาน, 2562: 19) ส่งผลให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมยุवावादโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะ โดยเน้นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และ กิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติโดยจัดกิจกรรมการดูแลรักษารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก

ประสบการณ์จริงและเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน ทำให้สังคมน่าอยู่และเป็นสังคมคุณภาพที่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านเวียงพาน, 2562: 25)

จากเหตุและผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในฐานะพลเมืองและพลโลกตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้
 - 1.1 ได้ทราบปัญหาและแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
 - 1.2 สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามกรอบแนวคิดด้านกระบวนการบริหาร โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. หน้าที่การบริหาร (POLC) ตามแนวคิดของ Henri Fayol

- 1.1 การวางแผน (Planning)
- 1.2 การจัดองค์การ (Organizing)
- 1.3 การนำ (Leading)
- 1.4 การควบคุม (Controlling)

2. จิตสาธารณะของยุวกาชาด ตามกระทรวงศึกษาธิการ

- 2.1 การบำเพ็ญประโยชน์
- 2.2 การอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. จิตอาสา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประชากร

ในการศึกษาเป็นการศึกษาหาแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประชากร กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเวียงพาน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเวียงพาน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 คน หัวหน้ากิจกรรมยุวกาชาด 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษานำนายการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนต้นแบบในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด จำนวน 1 คนรวมทั้งหมด 8 คน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

มีรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มี ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการองค์การ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะการเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก

1.3 ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ของการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภาพรวมมีค่า $PNI = 0.24$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านภาวะการเป็นผู้นำ ($PNI = 0.31$) รองลงมาคือ ด้านการวางแผน ($PNI = 0.27$) และด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการควบคุม ($PNI = 0.17$)

2. แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

2.1 ด้านการวางแผน โดยมีแนวทางการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการดำเนินงานกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยมีการกำหนดแนวทางการบริหารงานดังนี้ 1) มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร 2) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์การดำเนินงานสภาพปัญหา 3) การศึกษานโยบายและการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรการจัดกิจกรรมร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ

2.2 ด้านการจัดการองค์การ โดยมีแนวทางการจัดบุคลากรของการดำเนินงานกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ 1) มีการการออกแบบและดำเนินงานตามแผนงาน โครงสร้างการจัดการองค์การ ตามขั้นตอนกระบวนการ พิจารณาแยกประเภทกลุ่มงาน 2) ออกแบบงาน

สำหรับผู้ทำงานแต่ละคน 3) ระบุขอบเขตของงานและมอบหมายงาน 4) กำหนดความรับผิดชอบและให้อำนาจหน้าที่ และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของงานกำหนดบุคลากร และ 5) การจัดทรัพยากรให้พร้อมต่อการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ในการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ

2.3 ด้านการนำ โดยมีแนวทางการสื่อสารกับบุคลากรของการดำเนินงานกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีบทบาทของผู้นำทางการสื่อสาร 3 ด้าน คือ 1) บทบาทด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลทำให้การพูดคุยติดต่อ การขอความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือจากทั้ง บุคลากรภายในและบุคคลภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยดีและราบรื่น ไม่เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน 2) มีบทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร ผู้บริหารจึงต้องมีการตรวจติดตาม ข้อมูลข่าวสารก่อนส่งต่อข้อมูลเหล่านั้น รวมทั้งต้องพิจารณาเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาใช้ในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ผู้บริหารมีอยู่ เพื่อให้บุคลากรได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) บทบาทด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจ จัดสรรทรัพยากรของโรงเรียนทุกอย่างที่ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมโครงการเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ติดขัด และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2.4 ด้านการควบคุม โดยมีแนวทางการควบคุมเกี่ยวกับการสรรหาคัดเลือกบุคลากรของการดำเนินงานกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ดังนี้ 1) มีการสำรวจความต้องการ ความถนัด และความสามารถของครูและบุคลากร 2) นำผลการสำรวจมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการบริหารงาน มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามคู่มือปฏิบัติงาน 3) มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 4) นำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมในปีการศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรม ยุวภาษาเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผลเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมยุวภาษาชาติเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ของการบริหารกิจกรรมยุวภาษาชาติเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมมีค่า $PNI = 0.24$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการนำ ($PNI = 0.31$) สอดคล้องกับ อุษา แซ่เตียว (2559: 122) ได้ทำการศึกษาทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้การจัดการเรียนรู้ ค่านิยมและ จริยธรรมของการเป็นผู้นำ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน การประเมินผลงานและการบริหารบุคลากร การวางแผนและการพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการองค์กร การบริหารจัดการบุคลากร การกำหนดนโยบายและการปกครอง ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ การวิจัยทางการศึกษา การประเมินผลและการวางแผน ทั้งนี้เนื่องจาก การนำที่ต้องอาศัยภาวะผู้นำถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้นำในการที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องให้ความมั่นใจเพื่อการยอมรับของคนในองค์กร

2. แนวทางการบริหารกิจกรรมยุวภาษาชาติเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

2.1 ด้านการวางแผน

โดยมีแนวทางการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการดำเนินงานกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยมีการกำหนดแนวทางการบริหารงานดังนี้ 1) มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน ครูและบุคลากร 2) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์การดำเนินงานสภาพปัญหา 3) การศึกษานโยบายและการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรการจัดกิจกรรมร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ ประกาย ขวัญหลาย (2557: 72) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกเพื่อรองรับ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้บริหารมีการวางแผน มีการจัดองค์การ มีการนำ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล และมีการติดตามควบคุมการดำเนินงาน แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวทางการปรับปรุงการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้ คือ ผู้บริหารควรมีการจัดทำแผนอย่างมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงาน โดยมีการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดทำแผนของ แต่ละหน่วยงาน ให้มีความสอดคล้องกับแผนของมหาวิทยาลัยและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่เห็นผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการปรับโครงสร้างการบริหาร การกำหนดความชัดเจนของผู้รับผิดชอบ และการปรับลดขั้นตอนการบริหารจัดการให้เกิดความคล่องตัวการกำหนดนโยบาย การใช้ทรัพยากรร่วมกันของคณะและสาขาอย่างมีประสิทธิภาพ และในอนาคตควรมีการจัดตั้ง ศูนย์อาเซียนศึกษา หรือศูนย์ภาษา เพื่อรองรับนักศึกษาชาวต่างชาติควรมีระบบกลไกการติดตาม ควบคุม ประเมินวิเคราะห์ผลสำเร็จจากการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสื่อสาร สร้างความเข้าใจให้บุคลากรตระหนักในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน และการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาและด้านวิชาการอย่างต่อเนื่องและผู้บริหารควรนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการวางแผนถือเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญของการบริหารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และตัดสินใจทำให้เป้าหมายนั้นบรรลุผลสำเร็จ

2.2 ด้านการจัดองค์การ

โดยมีแนวทางการจัดบุคลากรของการดำเนินงานกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ

1) มีการการออกแบบและดำเนินงานตามแผนงาน โครงสร้างการจัดการองค์การ ตามขั้นตอน กระบวนการ พิจารณาแยกประเภทกลุ่มงาน 2) ออกแบบงานสำหรับผู้ทำงานแต่ละคน 3) ระบุขอบเขตของงานและมอบหมายงาน 4) กำหนดความรับผิดชอบและให้อำนาจหน้าที่ และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของงานกำหนดบุคลากรและ5) การจัดทรัพยากรให้พร้อมต่อการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ในการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่ง สอดคล้องกับ วิภาดา สารัมย์ (2562: 93 – 94) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ด้านการวางแผนกำลังคนและการกำหนดตำแหน่ง ด้านการสรรหา ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้าศึกษาอบรม สัมมนา ให้คำยกย่องชมเชยเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจด้านการธำรงรักษามูลค่าให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการทำงานอย่างเป็นประชาธิปไตย ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการนิเทศ กำกับติดตาม เพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาบุคลากรในส่วนที่ยังบกพร่อง และส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมวิชาชีพครู ทั้งนี้เนื่องจากการจัดองค์การถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการบริหารจัดการ การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ และบุคคลในองค์การ โดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการนำ

โดยมีแนวทางการสื่อสารกับบุคลากรของการดำเนินงานกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีบทบาทของ ผู้นำทางการสื่อสาร 3 ด้าน คือ 1) บทบาท

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลทำให้การพูดคุยติดต่อ การขอความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือจากทั้ง บุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยดีและราบรื่นไม่เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน 2) มีบทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร ผู้บริหารจึงต้องมีการตรวจติดตาม ข้อมูลข่าวสารก่อนส่งต่อข้อมูลเหล่านั้น รวมทั้งต้องพิจารณาเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาใช้ในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ผู้บริหารมีอยู่เพื่อให้บุคลากรได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) บทบาทด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจ จัดสรรทรัพยากรของโรงเรียนทุกอย่างที่ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมโครงการเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ติดขัด และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ แพมมาลา วัฒนเสถียรสินธุ์ (2559 : 66) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการสื่อสารในองค์กร กรณีศึกษา บริษัท ยูไนเต็ด แสตนด์การ์ด เทอร์มินัล จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัญหาการสื่อสารในองค์กรส่วนมากพบเรื่องของความไม่เข้าใจ กัน การไม่สื่อสารระหว่างกัน ช่องทางการสื่อสารที่ไม่เพียงพอและการบิดเบือนของข้อมูล ข่าวสารที่เกิดขึ้นในการสื่อสารภายในองค์กร นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการสื่อสารภายในองค์กรนั้น เกิดจากปัจจัยที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานาน เป็นปัญหาเรื้อรัง สะสมที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ปัจจัยด้านความเหลื่อมล้ำระหว่างกัน การแบ่งพรรคแบ่งพวก ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร และยังพบว่าทัศนคติของบุคลากรในองค์กรและการถูกปิดกั้นการสื่อสารของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ก่อให้เกิดปัญหาการสื่อสารภายในองค์กรอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีความสามารถในการนำกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด หรือเป็นการแสดงออกถึงความสามารถของ ผู้นำเหมาะสมในการสื่อสารกับบุคคล สามารถโน้มน้าวจิตใจบุคคลอื่นให้ทำตามความต้องการของตน เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยประสบผลสำเร็จ

2.4 ด้านการควบคุม

โดยมีแนวทางการควบคุมเกี่ยวกับการสรรหาคัดเลือกบุคลากรของ การดำเนินงานกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ดังนี้ 1) มีการสำรวจความต้องการ ความถนัด และความสามารถของครูและบุคลากร 2) นำผลการสำรวจมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการบริหารงาน มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามคู่มือปฏิบัติงาน 3) มีการติดตาม

ประเมินผลการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 4) นำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ มกร์พล พันสวัสดิง (2560: 48) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาการบริหารตามกระบวนการบริหารและทักษะการบริหารของผู้บริหารระดับต้นในธุรกิจประเภทอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.22 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการนำ ด้านการควบคุม ด้านความคิด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิคอยู่ใน ระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุม ด้านเทคนิค ด้านการนำ ด้านความคิด ด้านการวางแผน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการจัดองค์การ ตามลำดับ สำหรับการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณพบว่าด้าน การนำ และด้านการควบคุมสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม ด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากการควบคุม เป็นขั้นตอนการวัดความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การนิเทศติดตามโดยเปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้ และใช้วิธีการแก้ไขเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงาน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ การใช้เทคนิคการควบคุมจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจว่ากลยุทธ์มีการ ปฏิบัติอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมวิชาการเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนควรมีการบริหารการจัดเวลาให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนควรมีการจัดทำเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมเพิ่มเติมจากการจัดกิจกรรมวิชาการเพื่อเป็นการส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมและนำแนวการบริหารกิจกรรมยุวกาชาด เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนไปทดลองใช้ในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียน
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมยุวกาชาดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและจิตอาสาของนักเรียนจากโรงเรียนอื่นเพื่อให้เกิดแนวทางการบริหารในลักษณะที่เป็นวงกว้างมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรกิจกรรมยุวกาชาด*. พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด
- _____. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด
- กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ. (2551). *การสื่อสารจิตสำนึก สาธารณะ เรื่องการถอดบทเรียนกระบวนการสื่อสารของกลุ่มเยาวชนในจิตสำนึก สาธารณะ*. (รายงานวิจัย), มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ประกาย ขวัญหลาย. (2557). *การบริหารราชชมงคลตะวันออกเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อริสา สุขสม. (2554). *การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อชุมชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.